

REVISTA ISRAELITA

Apare la 1 și la 15 ale fie-cărei luni

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SUMARUL

O datorie de conștiință.—Articole de fond: Alianța s'a rupt; Istoria misiunii mele în România, de B. F. Peixotto — Legea monopolului tutunurilor — Peregrinus sine civitate — Serate de bine-facere. Cum pleacă otreii din România în America.—Cronica internă: Diverse știri și fapte.—Corespondența: Piatra.—Cronica externă: Austro-Ungaria; Germania; Anglia.—Știința, literatura și bibliografia: Secta Samaritanilor în timpul nostru —Variatăți.—Anunțuri

BUCUREȘTI

Redacțiunea și Administrațiunea:

STRADA MIRCEA-VODA 12.

PREȚUL ABONAMENTELOR

Pentru un an 14 lei }
Pentru 6 luni 7,50 } Pentru toată țara

PENTRU STRAINATATE :

Pe an: Cluj / Cent 20 franci
Pe 6 luni: 10 franci

Prețul unui număr : 1 leu

ANUNCIURI : 50 bani linia

REVISTA ISRAELITA

O DATORIA DE CONȘTIINȚĂ

Am amintit în câte-va rânduri abonaților noștri din provincii să ne achite abonamentele d-lor prin mandat poștal, și cu regret vedem că o parte din abonații noștri nu 'și-au achitat nici până azi sumele ce ne datorează.

Cheltuelile ce pretinde regulata aparițiune a *Revistei Israelite* sunt cunoscute de toți; de aceia i rugăm încă o dată să se grăbească cu achitarea abonamentului d-lor, fie pentru trecut, fie pentru viitor, de oare-ce nu putem trimete încasatori în toate părțile unde avem abonați.

E o datorie de conștiință ca fie-care abonat să 'și împlinească datoria față cu unica Revistă din țară, și nu ar trebui să ne pună în poziție de a întrerupe trimiterea Revistei; de și chiar în acest caz, tot sunt datorți de a plăti abonamentul pentru timpul primit.

Abonaților cari au ținut seamă de apelul nostru le mulțumim, și le făgăduim că vom lupta și de aci înainte, fie singuri, fie alătura cu alte organe Israelite—de vor fi,—tot cu aceeași demnitate și moderațiune ca până azi.

Redacțiunea

ALIANȚA S'A RUPT

Am zis deja în mai multe rânduri, că nu ne temem de loc de agitațiunea antisemitică din țară, căci ea la noi nici nu are rațiunea de a fi. O înțelegem, dar nu o aprobăm, în țările, în cari Evreii se bucură de toate drepturile civile și politice, unde guvernul i ocrotește, i tratează de o potrivă cu toți ceilalți cetățeni, i permite a 'și desvolta toate puterile, nu i împedică pe nici un teren, i numește chiar, de aū calificațiunile cerute, în slujbe și funcțiuni înalte fără a se preocupa cătuși de puțin de confesiunea lor. Spunem în asemenea țeri, în atari împrejurări, pricepem să se găsească câți-va oameni rău voitori, pismăreți, reacționari, cu prejudeții ruginite, cari nu se pot familiariza cu ideea că Evreii, abia eșiți din Ghetto, numai erii liberați de lanțurile robiei din evul mediu să influențeze prin activitatea, iscusința și inteligența lor asupra comerțului, industriei, jucând și un rol însemnat pe terenul politic și social prin propagarea ideilor liberale și democratice; în cari ideii ei, reacționari franci ori deghizați, vęd sfirșitul lunei. Și cu cât mai drept și imparțial se arată guvernul fața cu Evreii și cu cât mai conștiințios aplică legile țerei, cari nu fac deosebire între cetățeni din punctul de vedere al confesiunei, cu atât mai sgomotoasă și violentă devine agitațiunea antisemitică.

Ne aflăm oare noi în România într'o asemenea stare? Avem oare vr'un drept, afară de acela de a contribui la toate dările și impositiile către comună și către Stat, fiind pentru toate aceste sarcini, în urmă încă batjocoriți de ori-ce slujbaș ignorant? ¹⁾ Pe care teren exercităm noi Evreii din România, o influință care ar putea deștepta pizma inamicilor noștri? Se face oare vr'o lege în care să nu se pue anume restricțiunea, cum că de beneficiile sale se

1) Vezi mai la vale corespondență din Piatra pg. 136-137.

bucură numai *Românii născuți ori naturalizați*? Are vre-un Evreu, fie el cât de integru, cât de capabil și cât de folositor țerei speranța să fie naturalizat? Ne fâlim oare de un guvern imparțial, bine-voitor și drept, care se interesează și de starea noastră căutând a ridica nivelul nostru moral și intelectual îngrijindu-se și de prosperarea noastră materială, cum o face cu toți creștinii din țară, fie ei români, greci, bulgari, lipoveni, nemți ori turci? La toate aceste întrebări trebuie să răspundem: Nu! Noi ne aflăm în aceeași stare, în care au trăit coreligionarii noștri din Europa occidentală acuma o sută și mai bine de ani. Starea noastră e deplorabilă, miseria e generală; afară de câțiva bancheri bogătași abia găsești în toată țara clasa de mijloc cari se poate gândi fără sfială la viitor. Ce vor dar antisemiții noștri? De ce ne pot lipsi dacă nu de sărăcia noastră cumplită? Pe care teren suntem așa de dominanți ca să ne scoată din el?

Evident este dar, că agitațiunea antisemitică, congresele antisemitice, societățile cooperative și altele asemenea n'au alt scop de cât de a face desordine, de a pregăti revoluțiunea și anarhia pe de o parte, iar pe de altă de a umplea buzunarele întreprinzătorilor cu bani storși de la oamenii naivi și creduli cari ved în ori-ce bârfitor și palavrăgiu pe un eminent orator și un desinteresat patriot.

Fiind așa, antisemiții noștri nu ne au inspirat nici o teamă; numai atunci am început să ne îngrijim când am văzut că guvernul simpatează cu capi agitațiunei antisemitice, încurajându-i în toate modurile și aplaudând vociferările lor, patronizând întrunirile lor, cum era cazul cu ocaziunea congresului antisemitic din vara trecută. Infrățirea ori-cărui guvern cu acest soi de agitatori nu însemnează după noi de cât revoluția și anarhia și provocarea unor scene sângeroase ca cele întâmplăte acuma câțiva ani în sudul Rusiei. Nu ne-am putut explica această purtare a guvernului, multe însă se fac în țară, mai cu sea-

mă când e vorba de Evrei, pentru care nu găsim nici o explicare și care sunt diametral opuse principiilor ce el profesează aiurea adevărații oameni de Stat.

Am fost însă convinși că această toleranță nu poate să dureze mult timp. *Ne pare bine a putea constata că alianța încheiată între guvern și capi agitativii antisemitice s'a rupt, că amicitia de până acum s'a prefăcut în dușmănie.* Ura guvernului în contra-ne nu e așa de mare să pericliteze și ecsistența Statului și viitorul poporului român, și nu mai puțin de cât acestea erau în joc de mai continuă guvernul relațiunii amicale cu d. Butculescu și tovarășii seî.

Ruptura această s'a făcut într'un mod foarte solemn, chiar în Camera deputațiilor, așa dar în fața întregii țeri, și bine e că a urmat ast fel : să știe lumea că nici chiar guvernul, căruia nimene nu i poate atribui simpatii pentru Evrei, și care din contra toate le a făcut spre a ne umili și a ne reduce la stare de iloți, că nici un atare guvern nu poate trăi mult timp în relațiunii de amicitie cu capi agitativii antisemitice, că nici el nu poate a proba scopurile acestora, că și el e nevoit să respingă mijloacele de care ei se servesc.

Maî este și un alt punct ce face și maî interesantă neunirea declarată între guvern și agitatorii antisemitici. Am fost deprinși, poate pe nedrept, să vedem în d. D. Sturdza pe dușmanul nostru cel maî mare în guvern, și tocmaî d-lui a apostrofat pe unul din șefii antisemiților în niște termenî atât de aspri în cât prevedem o apropiată resiliare a alianței cu întregul partid al cavalerilor din ordinul lui Stoecker.

Iată ce cuvinte a zis d-nu ministru D. Sturdza la adresa d-lui Butculescu în ședința de la 23 Februarie a. c. :

„Nimenî nu poate să știe din nainte, ce'i este rezervat pe viitor și eu zic să ferească Dumnezeu pe orî și ce om de boala morala! *Dar sunt oameni moralicește bolnavi toată viața lor, fără ca să o știe. Intre aceștia, eu număr pe acei cari nu au cunoștință clară de ceea ce știu, de ceea ce pot și de ceea ce sunt.*“

„Nu sunt oare oameni cari se cred foarte învățați, cu toate că sunt ignoranți? Sunt alți cari iarăși se cred că sunt apostoli ai umanității, fără ca să aibă nici un fel de principii“. (Aplause din partea majorității).

„Dar a mai zis d. Butculescu că eu ași fi extras acte din dosarele ministerului“.

„Ce să răspund, d-lor! Fie-care după obiceiurile sale (Aplause)“.

„Dar sunt multe feluri de oameni în lume, sunt unii cari în arderea pasiunilor imprumută documente, monete de la alții, și în urmă și le însușesc și nu le dau înapoi. (Aplause). Mai sunt alții cărora Statul le procură bani spre a face cercetări arheologice, și în loc să dea Statului obiectele pe cari le au găsit, ei și le însușesc. Vedeți dar! Obiceiu și obiceiu!“

„D. Butculescu nu vine mai întâiu să se informeze cum stă lucrul, și pe urmă să vorbească de sustragere și de fals. D-sa îndată presupune ne-onestități“.

Toate acestea le publică *Monitorul Oficial* în debaterile Adunării deputaților din ședința de la 23 Febr. a. c.¹⁾ Nu trebuie să ne bucurăm văzând fotografia atât de fidelă a unuia din capi antisemiților din țară? Și cine e mai competente de a ne da caracterizarea antisemiților și cooperabilor de cât d-nu ministru D. Sturdza? Cine cunoaște mai de aproape de cât d-lui pe acești cavaleri nobili?

Era o interpelare memorabilă, care a dat prilejul d-lui ministru de a demasca pe fruntașii antisemiților. D. Butculescu atacă grozav pe d. ministru de Culte și de Instrucțiune publică fiind că a permutat pe institutorul d. *Florea Constantinescu* de la Buzeu la Ostrov.

Bine că n'avem în țară mulți profesori ca acest domn care pe lingă postul său la școala primară No. 1 de băeți din Buzeu mai era și angajat la școala comunității Israelite de acolo, și luând salariul pe două luni înainte, în loc să învețe cu copiii, provoacă poporul într'o conferință publică la ură în contra Evreilor, de la cari a primit leafa. Acest domn nu este însă numai antisemit in-

1) No. 52 pag. 744 urm.

focat și amic intim al d-lui Butculescu, dar după raportul d-lui prefect local «cutreera satele și orî pe cine întâlnea 'l oprea și'l îndemna să se unească cu dînsul și cu ceilalți ai d-lor la o revoluție ce are a face în curînd pentru resturnarea guvernului». Pe un asemenea domn 'l apără d. Butculescu cu interes viu demn de o cauză mai bună.

Noi în tot-deauna am fost de părere că antisemiții noștri sunt revoluționari, apostoli ai anarchiei, ne pare bine că și guvernul a constatat aceasta. Așteptăm dar să desaprobe principiile antisemiților, să pună capăt agitațiilor lor periculoase nu numai nouă Evreilor dar mai mult țerei și să rupă cu desăvîșire și pentru tot-deauna cu d. Butculescu, Gherghel și ceilalți amici ai lor. Un guvern cu conștiința datoriei sale nu poate merge împreună cu niște «oamenî moralicește bolnavi în toată viața lor», cu niște «oamenî cari se cred foarte învățați, cu toate că sunt ignorantî», cu niște oamenî cari au niște obiceiuri cum ni le arată d. ministru Sturdza. Guvernul însă nu poate să se mărginească la ruperea alianței sale cu antisemiții, trebuie să rupă și cu trecutul seu propriu considerînd în viitor și pe evrei demni de solitudinea și ocupațiunea sa căutînd a li procura o stare ca ei să vază în această frumoasă țară o adevărată mumă și nu o mumă vitregă.

Publicăm acuma adresa Prefectului de Buzeu (din anul 1884) citită de d. ministru al instrucțiunii publice în Adunarea Deputaților*), ca răspuns interpelărei d-lui Butculescu în chestiunea permutărei institutorului *Florea Constantinescu* din Buzeu la Ostrov :

„Ieri pe la orele 7 seara, mi s'a reclamat de câți-va israeliți din acest orașiu, cum că avînd angajat ca profesor pe un D. Cons-

tandinescu, profesor de clasa I la școala primară No. 1 de băieți din acest orașiu, care urmând cu predarea cursului veri-o două săptămâni, s'aŭ pomenit cu d-sa că părăsește postul, *având salariul luat pe două luni înainte, că după aceasta a început să propage prin oraș ura cetățenilor contra lor, că nemulțumindu-se numai cu aceasta, a anunțat chiar o conferință prin afișe care le-a împărțit pe la cetățeni în secret*, prezentându'mi și un exemplar din acele afișuri (pe care cu toată onoarea vi'l anexez pe lângă prezentul raport) și că se tem ca nu cum-va *prin această conferință să le fie viața și averea lor în pericol*, și cer a se lua măsuri în consecință.

„In urma acestei reclamațiuni verbale, văzând afișul prezentat și gândindu-mă ca nu din această conferință să se nască veri-o desordine, având iarăși în vedere că această [conferință poate da naștere la turburarea ordinei publice, m'am transportat imediat în localul întrunirii, unde găsind un număr de peste 200 persoane, am căutat mai întâiu a vedea pe D. Constantinescu cel ce a anunțat această întrunire, pe cari găsindu'l, 'i-am atras atențiunea în particular, cum că modul convocării acestei întruniri și chiar din redacțiunea afișului, se înțelege că liniștea publică nu poate să fie asigurată în cazul când D-sa ar ataca pe israeliți direct, și 'l am rugat ca luând cuvântul să fie cât se poate de modest, spre a nu se da naștere la veri un scandal ne permis de lege. D-sa însă după ce mai întâiu 'mi-a mărturisit că afișul a fost rău redactat și eronat, dar că va repara această eroare, a trecut la tribună și a început să spue publicului că a fost amenințat de directorul prefecturii cum că d-lui ar fi provocat o întrunire spre a invita poporul a lua ciomegile în contra israeliților, și că se vede în neputință de a mai continua această conferință.

„Poporul însă la aceasta a început a vocifera invitându'l a vorbi, eu văzând această necorectă purtare din partea D-lui profesor și temându-mă ca nu liniștea publicului să fie turburată 'l-am somat în numele legii, să înceteze cu această conferință și să se retragă.

„După care D-sa ne supuindu-se la această somație, a început a invita publicul a reclama contra administrației care îl oprește a ține conferința afișată, și a urmat cu discursul.

„Atunci sub semnatul vădend atitudinea numitului și a publicului pentru a evita un scandal ce ar fi putut avea consecințe grave, am mers de am anunțat pe d. Procuror, puindu'i în cunoș-

tință de cele ce se petrec în Sala teatrului, cu care transportându-mă în localitate ne am mărginit a asculta *apelul ce se făcea la cetățeni ca toți într'un glas și într'un corp să se silească a se scăpa de acești balaori ce sug sângele creștinesc, și multe altele*; nu s'a luat însă nici o măsură de teamă a nu se provoca scandal, și s'a lăsat libertatea de 'și a terminat discursul; după terminare însă am luat măsuri de am înduoit paza de noaptea în oraș“.

În urmă, această afacere a fost supusă consiliului permanent de instrucțiune publică care a dat avisul său ca acest profesor să fie transferat și tot-de-o-dată s'a trimes inspectorul general la fața locului. Este raportul d-lui Haret, care dovedește că toate cele relatate de prefect erau adevărate, însă ministrul a usat de indulgența față cu acest profesor, dându'i numai un aspru avertisment.“

„După aceasta s'a primit o adresă din partea prefectului de Buzău, prin care se atrăgea atențiunea ministrului. (Citește).

„Ca să bine-voiți a lua măsurile ce le veți crede mai nemerite în contra numitului D. profesor, care *in loc de a îngriji de instrucțiunea și educațiunea copiilor, găsește mai nemerit de a se transporta prin comunele rurale și a îndemna pe țărani la dezordine și seditiune*“.

„Această adresă care ne a fost venită de la ministrul de interne, am trebuit firește ca asupra ei să fac o cercetare, ca să ved cum stă lucrul. Iată cum sta lucrul. Trebuie să știți însă că până la incidentul acesta din urmă, eu nu știam că există un Florea Constantinescu între atâtea alți mulți învățători și întru cât privește opiniunile sale politice sau voturile cari le dă, iarăși nimic n'am cunoscut.....

D. ministru mai citește apoi și alte adrese privitoare la purtarea necorectă a institutorului Florea Constantinescu apărat cu atita înverșunare de d. deputat C. Butculescu.

ISTORIA MISIUNEI MELE ÎN ROMÂNIA

DE

BENJAMIN F. PEIXOTTO

Capitolul VI.

Intrarea în România

Drumul de două-zeci lungi și ostenitoare ore în căruță de la Brașov la Ploești, unde întâlnirăm drumul de fer, a fost în parte în-

dreptat prin sceneria munților, prin multe trecătoare periculoase de a lungul Prahovei și prin nevoie de a ne scobori mereu din trăsura și a merge pe jos pe unde drumul devenea prea prăpăstios.

De la casa jos în vale, unde se află vama Austriacă și se ia ziua bună de la *Honvezl* și *Jäger*, șoseaua se urcă pe muntele aproape de *Predeal*, postul de pe frontiera Română, de unde sosești la Sinaia,

Acest loc respiră un fel de sfințenie, în ultima sa singurătate înconjurat de piscuri acoperite de vecinică zăpadă. Și aci domnitorul națiunii a pus temelia pentru un palat muntenesc, care aspiră peste nori la ceruri. Fia ca el, inspirat ca marii legiuitori antici, să nu promulgă de pe portalul aceluï palat de cât legi înțelepte și drepte!

De la *Câmpina* drumul duce prin una din acele largi *steppe* prin cari sunt faimoase Principatele Dunărene. Sosind în sfârșit la *Ploestl*, am fost bucuros să trec numai repede prin lungile sale strade, oprindu-mă numai câte o-dată spre a mă uita la câte un locuitor ale cărui trăsuri mai osebite și costum mai pitoresc atrăgea atențiunea mea. Ivirea drumului de fer la gară părea ca o întoarcere la civilizațiã, și o călătorie plicticoasă de două ore mă aduse la *Bucureștl*.

Zăpada era aproape de două picioare pe strade când un palid scopit mă duse în sbor cu sania sa prin ele, și mă scoborâi la ușa otelului *Hugues*, otelul fruntaș al Capitalei.

Capitolul VII.

Întăile impresiunii în Bucureștl. Întălnirea cu Consulul german.

Intrat-ați vr'o dată într'un oraș strein, fără a cunoaște ceva din caracterul, stradele, locuitorii, limba, moravurile sale, sau fără a avea un singur suflet cunoscut în el?

Chiar dacă ați intrat, totuși a fost într'un loc mai puțin depărtat și unde ceva semăna unei scene familiare, unei fețe sau unui lucru din patriã. Pentru mine totul și orî-cine era strâin, nou și ciudat în Capitala României. Nu rămăsei mult în odajia mea ci, după dejun, care n'ar fi rușinat bucătăria *Trois Frères Provençaux*, eșii pentru o plimbare, zadarnică osteneală prin labirintul stradelor pline de zăpadă. Numai în calea Mogoșoaei, ulița principală, era cu putință de a umbla, și chiar acolo cu oare-care anevoință. Totuși scena era foarte veselă, un adevărat carnaval. La fie-care pas un alt obiect, orientul părea a furnica în strade. Nici o dată nu văzusem un asemenea amestec de rase și costume.

Găsind umblarea pe jos anevoioasă, chemai una din saniele sburătoare, mă urcai în ea și dedei semnul cu bastonul, căci numai cu semne se poate vorbi cu birjarii rusești, și caii rezezi plecară, goniți de biciul nemilos al birjarului, al căruia singur gând este de a întrece pe toți rivalii.

La capătul uliței lungi și strâmte, ajunserăm la prima fântână ale cărei ape prinse de ger nu dedea nici un semn de viață, și celebra șosea Kisilef, clădită de acel cumintot ofițer pe vremea ocupațiunii Rusești, se înfățișă înaintea mea cu tot șirul său strălucit de echipage.

Chiar iarna această plimbarea minunată era uimitoare. De o parte și de alta a șoselei, de alungul largelor alee, se aflau parcuri admirabile, pline cu arbori, ale căror crăci desfrunzite erau atunci încărcate cu albul flocos al zăpezei.

Cel puțin de două mile în lungime, largă și dreaptă, caii pot atinși de biciu, să alerge pe șosea cu iuteală mare.

Puțin la o parte de șosea, printr'o alee dreaptă, apucarăm când la o vilă plăcută, din învelișul căreia fâlfăia pavilionul german. Era reprezentantul Regelui Prusiei pe care'l căutasem și îl găsisem. Purtând o scrisoare cordială din partea unui eminent profesor din Berlin—nu prieten comun — fui îndată primit în modul cel mai simpatice de către agentul diplomatic, d-nu *de Radovitz*.

Un frumos bărbat, cu trăsuri fine, și pelița bălaie ca a unei femei. Mustățile lungi și răsucite, mai deschise de cât părul castaniu, și acoperind numai în parte o gură expresivă, cu dinți ca mărgăritare și bărbăie frumoasă, și o statură mijlocie, subțirel, d-nu de Radowitz făcu impresiunea unui adevărat gentilom. Cu neputință de a aștepta o faptă nedemnă de la un om cu o asemenea față și înfățișare. Ochiul lui erau limpezi și plini de expresiune, cu acea lumină care se zărește numa în ochii celor cu viață curată și nobilă.

Vorbind limbile francesă și engleză cu aceeași înlesnire, convorbirea noastră a putut fi de interes pentru amândoi.

— Veniți în Europa și Orient,—zise el,—într'un moment interesant în istoria politică nu numai a continentului, dar și a acestor Principate. Evenimente însemnate ne așteaptă în curând, ministerul actual nu e tocmai în acord cu Prințul, și el nu este cătuși de puțin fericit în relațiunile sale cu țara pe care este chemat să domnească.

— Presupun că există aci prejudecăți mari contra Germanilor.

— Aveți dreptate, și în fapt contra tuturilor streinilor, simpatiele politicianilor sunt franceze, și Franța este idolul Românului.

— Dar de ce se persecută Ovreii?

— Pentru că sunt mai muncitori, mai strângători, cumpătați și întreprinzători.

— Mi se spune să Ovreii simpatisează mai mult cu Germanii de cât cu Francezii?

— Nu o cred. Pe cât am putut eu observa, ei sunt pe deplin identificați cu ideile predominante în țară; și cei mai inteligenți vorbesc limba franceză, de și nu au aceeași înlesnire ca cea germană.

— Aceasta nu dovedește că sunt mai îmbuibați de idei Germane?

— Da, în moravurile lor de cumpătare și în felul traiului lor— vorbesc numai de partea mai inteligentă. Dar ei sunt tot atât de Români având în genere aceleași trăsuri caracteristice ca vecinii lor greco-ortodocși.

— Lumea a fost mult mișcată de cruzimele ce s'ar fi săvârșit aci contra evreilor; aceste istorii cari circulă în streinătate sunt ele toate adevărate?

— Abia; nu suntem aci în Spania, nici nu e vorba de Spanioli de și Români reclamă aceeași origine latină. Români adese tratează pe evrei cu brutalitate; dar nu 'i ucid cu grămada, poate de frică că o asemenea atrocitate ar putea curând avea urmări rele pentru ei înșile.

— Credeți dar pe Puterile garante oare-cum responsabile?

— Intr'o oare-care măsură, fără indoială. Or-când s'ar arăta că guvernul nu poate menține pacea în țară, Poarta suzerană are dreptul potrivit art. 8 din Convențiunea de la Paris din August 1858, să interviă, în înțelegere cu Curțile garante, spre a restabili și păstra liniștea.

— Principatele urmează a plăti pe fie-care an tributul Porții?

— Da; un milion cinci sute mii lei pentru Moldova, și două milioane cinci sute mii pentru Valachia, egal cu aproape 40000 pfunți sterlingi.

— Este straniu că se îndeplinește obligația plății tributului, pe când în mai toate cele alte privințe articolile acelei faimoase convenții sunt virtuel abrogate. Oare Puterile nu sunt mult de învinuit pentru aceasta?

— Slăbiciunea Principatelor este puterea lor. Pozițiunea lor geografică o fac un obiect de invidie pentru mai multe puteri vecine. Dar să nu mai vorbim de această cestiune acuma. Ați venit să

studiați țara, și sunt sigur că, ca toți compatrioții d-tale serioși veți pătrunde în fondul lucrurilor.

Puțin după această luați ziua bună de la simpaticul meu coleg, și mă întorseși la otelul meu.

Trad : Dr. Adolf Stern.

LEGEA MONOPOLULUI TUTUNURILOR

Legea monopolului tutunurilor adoptată de Corpurile legiuitoare și sancționată de M. S. Regele cuprinde următoarele articole pri-vitoare la străini (V. Monit. Of. din 28 Febr. pg. 6854 :)

„Art. 13. Impiegații administrativi ai regiei trebuie să fie români săi naturalizați și să se bucure de întregimea drepturilor civile și politice...”

„Până se vor complecta cu români toate funcțiunile speciale, regia poate menține în condițiunile actuale pe străini ce ocupă a-semenea funcțiuni actualmente.”

Sub titlul de „Manufacturile regiei” cetim la art. 15 : Dispozițiunile art. 13 de mai sus se aplică și la acești funcționari”.

„Art. 56. Debitanții se numesc de regie și numirea lor se publică prin Monitorul oficial.

„Ei trebuie să fie români săi naturalizați...”

„Debitanții nu pot vinde în debitele lor, prin persoane cari nu vor fi români săi naturalizați.

„Orî-ce infracțiune la dispozițiunile celor două aliniate precedente va da loc la închiderea debitelor și la confiscarea fabricătelor regiei, ce se vor afla întrânsele”.

Art. 58. In comunele săi cătunele unde imposibilitate de a se găsi debitanți, implinind condițiunile, perceptoriș sunt obligați a ține debitele de tutun, bucurându-se de aceiași remisă ce se dă celor l'alți debitanți....

PEREGRINUS SINE CIVITATE

„La Republique Française” de la 28 Martie, a. c. ce apare în Capitala republicei franceze, într'o corespondență din București cu data de 20 Martie a. c. după ce vorbește de crisa ce domnește în Bulgaria și care preocupă spiritele din România, urmează ast-fel :

•România, din nenorocire, nu are a se preocupa numai de chestiunea bulgară; noi avem încă acea večnică cestiunea israelită care cu drept cuvânt, ne privește mai de aproape. Nu știți—dar e bine a repeta din când în când—că 3 sau 400,000 de Evreii ¹⁾ din România trăesc sub un regim excepțional ce pare hotărât cu tot dinadins a i abrutiza. Excluși de a locui prin sate, grămădiți într'un număr prea restrâns de orașe și orașele, li se interzice intrarea în armată, ²⁾ funcțiunile publice, toate carierile liberale, și mai multe profesii folositoare, precum acelea de colportor, care până deunăzi, era unicul mijloc de existență a mii de familii. Și să se mai mire cine-va cum în urma acestora, că patriotismul, starea fizică, intelectuală și morală, a acestei clase de *paria* lasă de dorit ³⁾ că se întâlnesc pe lângă meșteșugarii laborioși și negustori onești, un număr mare de usurari și *pick-pocketi*! ⁴⁾ La congresul de la Berlin s'a crezut a se pune sfârșit acestei situațiuni deplorabile, decretându-se de Europa egalitatea cultelor în România ca o condițiune a recunoașterii independenței noastre. Din nenorocire, antisemiții cari predomină în Camerile române au opus dificultăți. Incapacitățile loviau în Evreii, într'atâta că situațiunea lor nu numai că fu menținută dar chiar înrăutățită; ele socotesc pe Evreii ca *străini*: calificativ care ultragiază adevărul, de oare-ce un mare număr de acești preținși străini sunt stabiliți în țară de trei sau patru generațiuni, că toți, sau aproape toți, sunt departe de a reclama vre-o naționalitate străină și nu sunt, în fapt, supuși nici unei protecțiuni diplomatice căreia să se poată adresa. Cu un cuvânt, pentru noi oameni de stat, evreul este un **peregrinus sine civitate**, situație pe care însuși jnriconsulții români o consideră ca insuportabilă.

În adevăr s'a dat o satisfacțiune platonice voci Europene, ștergându-se din Constituțiune articolul care interzicea naturalizarea necreștinilor; dar această dispozițiune a rămas litera moartă, în urma procedărilor adoptate pentru naturalizarea, care cere, la *fic-*

1) E inexact că populațiunea Israelită atinge această țifră. După memoriul rep. V. Boerescu din 1879 sunt 270,000 Datele statistice probează de asemenea contrariul V. „Revista Israelită“, Anul 1 pg. 579-583, etc.

2) Adică de ași putea face cariera în armată.

3) Nu e adevărat că patriotismul, starea intelectuală și fizică „lasă de dorit“ cu toate asupririle pe care le îndură zilnic.

4) În ceia ce privește usurarii și mai cu seamă pungasi, datele probează că tocmai Evreii dau contingentul cel mai mic. V. „Revista Israelită“, anul II. pag. 103. „Populațiunea penitenciarelor române“ în 19 Penitenciare pe Noiembrie 1886. V. mai la vale și „Statistica judiciară din Iași“ pe 1882 atât acelor ce au venit înainte curței cu jurați cât și a tribunalelor.

care cas în particular, un vot conform al celor două Camere. Bine-înțeles că se găsește în tot-dea-una un bun pretest, pentru a lăsa pe candidații Evrei să aștepte, orî cât de incontestabile ar fi titlurile lor : În timp de opt ani numărul naturalizaților Evrei n'au întrecut de 67 ! Cu prilejul acestor naturalizări s'a produs de curând un incident foarte curios. Se discuta de un oare care candidat de origină israelită ⁵⁾, un om de o onorabilitate recunoscută,— după spusa chiar a somităților antisemitice—că a servit în armată în timpul resboiului din 1877, că a fost rănit la asaltul de la Grivița, și a dobândit prin bravura și buna sa conduită gradul de căpitan.“

Autorul arată apoi că d. Butculescu s'a pronunțat în contra naturalizării acestui bărbat care, de și botezat de mult, dar fiind-că *era* evreu ; deci : *indignus est intrare*. Urmează după aceia testual discursul d-lui M. Cogălniceanu pe cari l'am publicat și noi în „Revista Israelită“ No. 3 pg. 66—70 și care se termină cu cuvintele următoare :

„Avem datoria neapărat să ținem seamă de interesele noastre și să le apărăm ; dar când se zice în parlamentul țerei că nici măcar dintre acei Evrei cari au trecut prin acele împrejurări grele, cari au luat parte în rebel să nu primim la împământe-nire, pentru cuvântul că sunt fiă lui Moise, atunci sunt dator să protestez, și conjur pe d. Butculescu să se gândească bine că excesul de zel în materie de dreptate, este un rău iar nu un bine. Ori-ce evreu va veni aci, îl voi primi fără privire la sângele lui, dacă voi găsi că s'a ilustrat în țara mea, cu merite, fie prin sa-biă, fiă prin știință, fie prin muncă.“

„Vedeți dar — urmează autorul — că d. Cogălniceanu împărtășește în multe puncte prejudecățile compatrioților săi. Se sforțează de a-i considera pe Evrei ca o „națiune“ și dacă vorbește de „a face ceva pentru dânșii“, aceasta nu o face pentru simpatii pentru cauza lor, ci de teama unui amestec diplomatic în favoarea lor. Declarațiunea d-lui Cogălniceanu este prea remarcabilă și trebuie considerată ca un bun simptom. Formula prin care și-a terminat discursul, ar putea conduce la soluțiunea „chestiunei israelite.“

Dacă parlamentul s'ar decide de a naturaliza fără dificultăți pe toți Evrei cari au bine meritat'o de la țara lor prin „săbie, știință sau muncă“ vor fi mai multe sutimi, mii poate, de Evrei ce se vor

5) Căpitanul Renescu *Nota Red.*

primi pe fie care an, și acest premiu acordat meritului va fi o imensă încurajare pentru propagarea luminelor în aceste mase profunde așa de bine dotate dar ținute înapoi. Numai ca această frază să nu rămâe o frază frumoasă, trebuie încă să nu se refuze Israelitelilor buna-voință, mijloacele *materiale* de a servi țara prin sabie, știință și muncă, cu alte cuvinte să se înceteze de a li se închide carierile în armată, instrucțiune și o mare parte a profesiunilor. Când se va decide oare a se înțelege în România că această soluțiune liberală va fi tot atât de avantajioasă pentru țară însăși și conformă interesele israelitelilor și exiginților justiției?

SERATE DE BINE-FACERE

Sâmbătă seară, 14 curent, Comitetul filantropic al lojei masonice, ordinul frances, din **Botoșani**, a dat o serată dansantă în sala Teatrului național, în beneficiul Institutului orfelin de muzică vocală și instrumentală, precum și pentru sporirea fondului veduvelor din țară. Serata a fost dată sub patronagiul doamnelor *Maria Catargi, Carolina Șlesinger, Sona Frank, Rachelle Sommer, Elena Călinescu și Sofia Abramovitz*, cari și-a dat toate silințele în reușita scopului. Sala foarte spațioasă a fost foarte bine și cu gust decorată.

„Muzica regimentului 16 de dorobanți, zice „*Voacea Botoșanilor*“ sub abila direcțiune ad-lui capel-maestru Pursch încânta lumea. Reușita a fost satisfăcătoare atât din punctul de vedere material cât și din acela al petrecerei. Numărul relativ mic al vizitatorilor în raport cu acel alinvițaților se atribue pe de o parte timpului prea înaintat, iar pe de alta diferenței de vederi cu o altă lojă masonică, ordinul italian, pronumită „Viitorul“ care ar fi făcând opozițiune acestei opere de caritate, cu atât mai lăudabilă, cu cât binefacerile se revarsă *asupra tuturor fără distincțiune de cult saș naționalitate.*

Cu această serată pare a se fi închis stagiunea petrecerilor, luându-se hotărîrea pentru post și rugăciuni până la sfințele sârbători.

Printre d-nele cari aŭ luat parte la această serată, între cele cari aŭ rivalizat în frumusețe și gentilețe putem cita pe d-nele *Mathilde Bekal, Adèle Moscovitz, Bertha Segall, Henriette Steinberg, Bertha Copelovicș, Caral Spanier, Ana Capelus, Rachelle Rohrllich, Bertha Kirschen, etc. etc.*, în elegante toalete de bal.

Un splendid buchet de domnișoare gingașe: frumuseți brune și blonde, tinere, brațe de marmură albă și roșă în cadruri de mătase, de catifea și de dantele. Notăm în treacăt pe d-șoarele *Ernestine Rosenschein, Rosa Zoldester, Clara Coffler, Marie și Fany Abramovitz, Bertha Loebel, etc. etc.*

Printre cavaleri putem cita în întâiul rând pe d-nii *Ioan Buzdugan, Grigorie Holban, Maior Petrescu, Maior Căplescu, Căpitan Kremlău, Căpitan Ferichide, Sub-Locotenent Gherman, Semaca, Sommer, I. Lustgarten, etc. etc.*

Danțul a urmat în cea mai perfectă regulă, iar la fine cotilionul a fost foarte bogat în figurî noi: decorațiuni, cocarde, suvenire și daruri pentru combatanți.

Produsul seratei a fost de **1035 lei**.

* * *

La 7 (19) curent s'a dat în Iași un bal în folosul Societății „Zion“ în saloanele otelului Trajan.

Intreaga elită a societății Israelite din Iași a fost reprezentată la această serbare, dată în folosul unei societăți care are ca scop primordial „Instrucțiunea și ridicarea stărei culturale a Israelitilor Români.“ N'au lipsit, de cât numai familiile de Neuschotz și Daniel, (cel d'ântăi fiind bolnav, și cel d'al doilea în doliu).

Succesul fu strălucit. O societate mai potrivită, un cerc mai intim, de mult nu s'a observat la balurile societății israelite Iașiene, unde omul se măsoară de obicei mai mult după greutatea banului, decât după gradul de cultură și pozițiunea morală.

Succesul se datorește doamnelor patronese: Reischer, dr. Tausig, Gerbel, dr. Rosenthal, Irène Vexler, și Emma Tennenbaum, precum și onorabilului comitet compus din d-nii: E. Gerbel Președinte, și d-nii Paul Iacobovici, L. Popper, Methsaff, Strassberg și Lazăr Tennenbaum, membrii.

Toți la olaltă pe lângă sacrificii materiale, au dezvoltat toată activitatea și zelul lor pentru reușita balului.

În cea mai mare parte a contribuit d-na *Gerbel*, o damă de distincțiune din societatea noastră, inzestrată cu o inimă devotată pentru caritate.

Dansurile și cotilionul a fost conduse cu deosebită abilitate și cunoștința de către d. Paul Iacobovici. Cotilionul mai cu seamă a oferit figurî și tablouri variate și foarte amuzante. Damele aș primit cu această ocaziune ofrande consistând într'un carnet lucrat cu multă măiestrie în atelierul d-lui August Klein din Viena, conținend o oglinduță și o poezie de ocazie dedicată societății „Zion.“

Dintre doamnele care aș întrunit cele mai multe voturi pentru candidatura la Regența, ne permitem a comite indiscrețiunea de a numi în prima linie, *doamna Reiss* născută Kittower din Odessa,

cu care s'a îmbogătit de curând lista doamnelor elitei Israelite din Iași.

Dintre doamnele prezente mai citim afară de doamnele mai sus numite pe d-nele dr. Goldenthal, Wortman, dr. Finkelstein, Salter și altele.

Cităm încă pe d-șoarele : Aurelia Rosenthal, Reischer, Tausig, Rothbart, Iuster, Elise Rosenthal, Goldenthal Speiser, etc.

Intr'o continuă animație am petrecut toată noaptea până la 6^{1/4} dimineața, când societatea fu silită a se despărți cu regrete.

Produsul net se sue peste *una mie lei noi*.

Bufetul aranjat cu deosebit gust de către d-nul și d-na Gerbel a produs grația asistenței doamnilor Reischer și Tennenbaum suma de *381 lei*.

Sfârșind voi menționa cu laudă că rezultatul *material* se datorește în deosebii d-lor S. Goldenthal, I. Adolf, dr. Burștin, Klinger, S. Grossman, A. Reitman și S. Willner, cari cu multă buna-voință au împărțit bilete de intrare, încasând banii garderobei, etc.

În curând vă promit a vă comunica chipul cum s'au întrebuințat acești bani.

Iași, 12 Martie 1887.

Marcellus.

* * *

În Ploești s'a dat de asemenea o serată dansantă cu tombolă la 14 Martie a. c. în sala *Grand Hotel* unde au luat parte la o laltă atât creștinii cât și evreii. Menționăm numai numele persoanelor cari au oferit obiecte pentru tombolă. Acesta sunt : D-nele Ernestina Samuelli, Betti Rozenblüth, Elena Zaharia ; d-șoarele Bertha Lupus, Roza Hirsch, Roza Fischer, Lina Goldenberg, Sara Uziel, d-nii Naumann Israel, Löbel, farmacist, Rottenberg, M. I, Fermo, I. Rubin, O. Zaharia, B. Brunauer etc.

Cum pleacă evreii din România în America

Sub acest titlu „*România liberă*“ de la 18 (30) Martie a. c. publică următoarele, pe cari le reproducem de curiozitate :

„Unele ziare din România aduc une-oră știri, că jidovii de acolo pleacă în cete mari spre America. S'au găsit și ziare cari 'și-au exprimat îndoiala și dreptate au avut, căci iată ce spune *Revista Politică* din Suceava (Bucovina).

„În cele mai multe ziare atât române cât și germane citim de un timp încoace că mai în fie-care săptămână pleacă câte un număr anumit de evrei din România la America. Nici unul dintre ziarele

acestea nu ne spune cam câți Ovrei ajung până la America, câți se pripășesc prin țările prin cari au să treacă și câți fac calea întoarsă.“

„Nu știm: nu voesc să nu știu să ne spue, noi însă fiind în privința aceasta informați, o spunem, că cei mai mulți dintre Ovreii ce ies din România nu ajung nici măcar până dincolo de confiniile Austro-Ungariei, ci rămân în acest imperiu și cu deosebire în Bucovina, iar cei mai prefăcuți dintre dênșii după o petrecere de vre o câte-va săptămâni sau luni în Bucovina, se întorc pe de altă parte și sub alte nume iar în România.

„Au fost și din Bucovina vre-o câți-va Ovrei în America, dar iarăși s'a întors înapoi căci aice și în România, după cum mărturisesc ei singuri, e cu mult mai bine de trăit de cât acolo, unde trebuie zi și noapte se muncească pentru pâinea de toate zilele, pe când la noi muncesc alții pentru dênșii(!?)

„Încă o dovadă, că jidovii sunt „persecutați“ în România!“

Reproducând aceste linii după *România Liberă* i punem întrebarea: este sau nu adevărat că legile făcute în anii din urmă sunt atâtea restricțiuni pentru Evrei? Este sau nu adevărat că toate partidele din țară, național-liberalii, conservatorii, ori junimiștii, sunt de acord de a restrânge pe Evrei în ori-ce activitate a lor? Credem că nici d-nii de la *România Liberă* nu vor putea răspunde de cât că Evreii sunt persecutați, că li s'a îngreunat poziția lor ast-fel în cât nu mai știu cum să-și câștige pâinea zilnică. Fiind așa, oricine, va trebui admite că emigrarea se impune imperios Evreilor ca un mijloc de a scăpa de o stare insuportabilă.

Că unii dintre emigranți se întorc—fără însă a 'și schimba numele, căci pot să dobândească într'un mod legal pașaportul necesar—o credem și noi. Am văzut emigrând oameni bătrâni, fără capitaluri fără o meserie, pe cari nici nu'i au lăsat să părăsească corabia la Newyork și la alte puncte. Asemea oameni s'au întors, nu fiind-că li-e bine aci în țară, ci fiind-că au fost reîntorși cu silă sau n'au fost destul de energici spre a învinge greutățile întâmpinate în lumea nouă, cari greutăți constă mai cu seamă în necunoștința limbei, obiceiurilor țerei, și în lipsa de capitaluri, etc.

CRONICA INTERNĂ

Vizita d-nei Hitrovo la templul israelit. Vineri seara, la 20 Martie c., Templul coral din Capitală a fost vizitată de doamna

Hitrovo, consoarta d-lui *Hitrovo*, trimis extra-ordinar, și ministru al imperiului Rusesc, asistând la serviciul divin până la sfârșit. Înainte de a părăsi templul, d-na *Hitrovo* a dorit să facă cunoștința predicatorului d. *Dr. Beck*, căruia i-a zis că templul ca edificiu cât și slujba a făcut asupra-î cea mai plăcută impresiune. Cu ocaziunea vizitei, ce a făcut-o în urmă d. dr. *Beck*, la legațiunea rusească, d. *Hitrovo* a mulțumit pentru primirea frumoasă a consoartei d-sale la templu repetând cât de mult a fost d-ei încântată de casa noastră dumnezească.

* * *

D. *Dr. M. Gaster* expulzat la 1885 de guvernul român, drept răsplata meritelor și muncii sale pentru limba și literatura română, a fost numit *mare rabin* al Comunității israelite de rit spaniol din *Londra*. Coreligionarii noștri din România se pot cu drept mândri de această numire, și mulțumi că tocmai expulzarea a dat prilej inteligentului și talentatului nostru coreligionar, de a fi apreciat și primit după adevărata sa valoare. D. dr. *Gaster* a fost exilat de guvernul român din țara sa natală; paguba însă nu e a d-sale.

* * *

Societatea istorică / Iuliu Barasch după cum am anunțat în numărul trecut, numind pe mai mulți scriitori Evrei însemnați ca *membri onorifici*, a primit răspuns deja de la câți-va. Scrisorile aceste meritând o atenție deosebită prin semnăturile ce poartă, credem a face o plăcere publicului, reproducându-le în traducere exactă.

Se va vedea tot de-o dată cât de apreciat este scopul ce și-a propus această societate tânăra, dar plină de viață.

D. *Abraham Harkavy* în *Petersburg*, bibliotecar al bibliotecii imperiale, savant și istoric cunoscut prin cercetări originale de o mare însemnătate a răspuns:

Domnule secretar,

„Sunt foarte recunoscător onorabilei „societăți istorice Iuliu Barasch“ pentru marea onoare ce mi-a făcut numindu-mă membrul ei onorific; e pentru mine o datorie foarte plăcută de a exprima frumoasei și prea folositoare d-v societăți cele mai vii mulțumiri, a căror interpret, d-le secretar veți bine-voi a fi.

Primiți asigurarea înaltei mele considerațiuni.

A. Harkavy.

D. *M. Steinschneider* în *Berlin*, care a căpătat un renume în Europa ca bibliograf fruntaș; autorul primei istorii a litera-

turei ebraice și a multor studii ce denotă pe profundul erudit și bărbat cu un talent superior, a răspuns în acești termeni:

„Domnule, Bine-voitți, vă rog, a comunica societății istorice care poartă numele unuia din amicii intimi ai juneții mele și care m'a onorat cu titlul de membru onorific, sentimentele de recunoștință și de înaltă considerație a prea umilului vostru serv“.

M. Steinschneider.

D. Dr. A. Berliner în Berlin cunoscut prin excelente lucrări pe tărâmul istoric a răspuns ast-fel:

„Mulțumesc în modul cel mai plecat comitetului societății istorice Iuliu Barasch, pentru onoarea ce mi-a făcut prin comunicarea conținută în adresa de la 6 a. c.

Cu distinsă stimă, devotatul.

Dr. Berliner.

D. Dr. M. Kayserling în Budapesta, vestit prin scrierile sale istorice și biografice, scrie în acest mod:

„Domnilor, Am primit scrisoarea d-v. din 22 (6) Februarie. c. prin care văd onoarea ce mi-a acordat societatea d-v., și nu ezit de a vă exprima sincerile mele mulțumiri. M'ași simți fericit dacă v'ași putea dovedi interesul ce port lucrărilor d-voastre științifice, așa de folositoare pentru Istorie și pentru cultura coreligionarilor noștri.

Primiți d-lor, asigurarea înaltei mele stime.

Dr. Kayserling.

D. Isidore Loeb, profesor la seminariul din Paris, cunoscut prin excelente studii istorice, autor al operei „La situation des Israélites en Roumanie“, a răspuns ast-fel:

„D-le Președinte, Am primit scrisoarea d-v. Vă felicit pentru fundarea societății Iuliu Barasch și sunt foarte măgulit de titlul de membru onorific ce a bine-voit a'mi acorda. Vă rog a primi pentru d-v. și a transmite membrilor Societății expresiunea viilor mele mulțumiri.

Ași dori să fiu ținut în curent cu lucrările societății.

Primiți etc.

Isidor Loeb.

Societatea „Unirea“. Citim în „Lupta“ următoarele:

Sâmbătă seară societatea studenților universitari Unirea, a dat o dovadă de bun simț și de un mare simț de dreptate și toleranță. Câți-va studenți veniți de la Paris, au propus darea afară din societate a studenților Evreii.

Propunerea a fost respinsă cu mare majoritate. Aū votat contra ei 25 membrii, ear pentru numai parizienii și alți studenți, în număr de 9.

* * *

O nouă restricțiune. Până acuma n'am văzut ca să se ceară concurenților la *licitația* calitatea de cetățean român. Ne a fost dat să vedem și această restricțiune. Iată ce citim în „Monitorul oficial“ No. 282 de la 22 Martie a. c. pg. 7299 :

„Comisia de administrație a regimentului 20 dorobanți.—Regimentul având trebuință de 2400 perechi obele de pânză și 2000 ștergare, se publică *licitație* pentru ziua de 31 Martie 1887 spre a se da în *antrepriză*....

„Condițiunile de admitere la concurență a doritorilor sunt :

1. *Să fie român sau naturalizat român.*

* * *

Statistică judiciară. În Statistisa judiciară a Ministerului de interne pe anul judiciar 1882 din orașul Iași citim că în cele patru sesiuni ale anul 1882 *Curtea cu jurați* a judecat 86 de preveniți, dintre cari 80 ortodocși și 1 catolic și 6 evreii.

Ear la *Tribunalele corecționale* din Iași, același an (1882) numărul indivizilor preveniți cari s'au judecat, au fost de 942 dintre cari 748 ortodocși (730 români pământeni) 29 catolici, 1 protestant, 2 armeni, și 262 Evreii.

Și să se noteze încă, că acest contingent minim față cu cele-l'alte populațiuni, îl dau Evreii în Iași, unde populațiunea lor e cea mai numeroasă !

* * *

În legea pentru încurajarea industriei naționale, votată de Senat citim la *art. 3* următoarele cuvinte :

„Așezămintele industriale ce ar răspunde la indatoririle de mai sus (v. art. 1 și 2) vor putea dobândi gratis și în deplină proprietate — *întru cât proprietarii acelor așezăminte vor întruni condițiunile cerute de constituțiune, pentru a dobândi proprietăți rurale* — sau în posesiune până la 90 ani, unul până la cinci hectare de pământ“...

* * *

Curtea cu jurați din Iași, a judecat la 9 Martie autorii criminali care au omorît pe soția Buium Leibovicî de la *Nicolina* și a căror amănunte s'au publicat în coloanele „*Liberallului*“. Acuzații *Stupariu* și *Cenușă* aū fost apărați de d-nii avocați An. Drăghici

și Ar. Densușeanu, iar acuzarea a fost susținută de d-l. procuror de Curte M. Sutz.

Jurații au dat un verdict afirmativ pe baza căruia Curtea luând act că crima s'a comis cu voință și precauție, cu scop de ași însuși bani și că fie-care dintre acuzați sunt solidari pentru ambele omoruri, tot odată considerând că jurații au acordat circumstanțe atenuante în favoarea acuzaților, au condamnat pe fie-care la câte 18 ani de muncă silnică.

Anuarul pentru Israeliți, * * * de sub redacția d-lui M. Schwarzfeld se află sub tipar și va apare curând. Anul acesta este al X-lea al acestei publicații importante și folositoare.

Acest *Anuar* va conține calendarul pe anul 5648 (1887—1888) și ilustrații de personalități marcante. Materia promite a fi foarte importantă și, nu ne îndoim, că se va bucura de concursul publicului. Pentru abonamente (costul 3 lei de exemplar) a se adresa la d-nu M. Schwarzfeld.

Societatea istorică Inliu * * * **Barasch** continuă mereu a primi comunicări. Aară de cele arătate într'un număr precedent a mai primit comitetul extrase din opere și ziare vechi de la d-ni *Dr. E. Schwarzfeld* (Paris), *S. Ianovič* (București); copie de Pinkisim (alte 2) de d. *A. D. Birnberg* (Bacău), care a binevoit a mai dărui 3 acte originale; d. *Aba Abrahm* (Roman) copie de Pinkisim și act original de la 1854 dărui Societății; *Isr. Șapira* (Ploești) câteva importante copie de inscripțiuni mormentale; *M. Schwarzfeld* extrase din opere și colecții de documente.

D. I. Goldberg din *Galati* * * * oferind pentru muzeul de istorie naturală, un schelet de balenă antidiluviană având 18 metri lungime, ministerul i exprimă mulțumirile sale pentru acest dar.

(*Monitorul oficial* 14 Marte).

O procedare laudabilă.—*D. Clementina Kugel* în Ploești a adresat următoarea scrisoare către membrii comunității locale:

„Decisă fiind a serba inaugurarea caselor mele *Chanucath habaith* prin *țedaca leaniim* adică pomană pentru sërmani, am crezut că procedarea cea mai corectă ar fi, de a cere concursul dv. (fiind că dv. ca părinți ai Comunității noastre cunoașteți bine familiile cele decăzute, cari merită sprijin) ca să bine-voiți a fi mandatarii mei“.....

D-na Kugel alătură la această adresă bine simțită 100 lei, pe

cară Comunitatea s'a grăbit a le accepta pentru acest scop, aducând mulțumiri donatoarei.

Această procedură laudabilă sub toate punctele de vedere ar merita să fie imitată!

* * *

Din cauza sărbătorilor de paște, numărul 5 al „Revistei Israelite”, a apărut mai înainte cu câte-va zile.

* * *

Pentru fumători. — Un triumf nou și îndoit a dobândit zilele astea hârtia de țigară *Les Dernières Cartouches* și *Dorobanțul* din fabrica d-lor *Braunstein Frères* din Paris. Provocați de o concurență neonestă, d-nealor au cerut o nouă analiză a produsului lor, atât în Paris cât și în Viena. Rezultatul analizei a fost, că s'a constatat, nu știm pentru a câtea oară.—că este cea mai igienică hârtie din toate câte se află în consumație, atât în Franția cât și în Austro-Ungaria, constatare făcută de către laboratoriile universităților numitelor state. Credem că e de prisos a aminti, că și la noi s'au făcut două asemenea analize, dând acelaș rezultat favorabil.

Nu lipsim a menționa acest nou triumf semnalat de ziarele ce ne au sosit din străinătate, de oare-ce este de mare interes pentru toți fumători de țigarete.

(Resboiul)

* * *

Generalul Cantili care a lovit asum câte-va luni cu sabia pe Dr. Șapira din Focșani, a fost pus în disponibilitate pe timp 6 luni de zile, de către consiliul de anchetă.

* * *

O foaie săptămânală din Capitală ee a început să apară nu de mult, a luat obiceiul de a reproduce știri după „Revista Israelită” fără a menționa măcar locul de unde le scoate. Această o observăm mai la fie-care număr al numitei foi. Așa în No. 22 s'a produs după noi „Populațiunea penitenciarelor române” schimbându-se numai titlul în „*Deținuții israeliți*”; notița amănată de noi de vre-o două luni din cauza lipsei de spațiu, și apărută abia în numărul trecut al „Revistei”. Se vede că și foaia în cestiune a amănat aceiași notiță din cauza lipsei de spațiu!...

Notițele „*Dr. Filip Mautner*,” și „*2000 lire sterlinge*,” sunt produse de asemenea din *Cronica externă* a „Revistei No. 4 pg. 107 și 109. Nu mai vorbim de alte multe notițe de acest fel. E o datorie pentru acei ce reproduc știri și articole să spue și sor-

gintea de unde le-a scos. Nu e corect—ca să nu zicem mai mult— a se folosi în așa mod de munca altuia.

* *

Statistica. In cursul anului expirat 1886 s'au născut în orașul Iași 2553 copii, din cari : 1515 evrei și 1038 creștini ; au murit 2673 indivizi din care 1447 creștini și 1226 evrei ; s'au celebrat 493 căsătorii, din care 280 creștine și 213 evreești ; însă s'au înscris în actele stărei civile 32 de hotărâri de divorț din care 26 creștine și 6 evreești.

*

Erata. In numărul trecut al „Revistei Israelite“ s'au strecurat următoarele două greșeli de tipar pe cari ne grăbim a le corege : La pg. 91 r. 15 de s. în j. în loc de „Lasceacoff“ să se citească : *Gorceacoff*, și la r. 17 de s. în j. aceiași pagină, în loc de „Persia“ să se citească : *Prusia*.

CORESPONDENȚA

Piatra 15 Martie 1887.

Domnule Redactor

In speranța că veți bine-voi a insera cele ce urmează în onor. d-v. *Revistă*, îmi permit a vă relata următoarele notițe :

1) La 14 Martie s'a dat balul societăței „Crucei Roșii“ în sala teatrului local. Biletele se știe că trei părți din patru s'au luat de Evreii. Totuși n'au venit nici o familie israelită, afară de un de profesor de limba franceză Aron C... și încă 2—3 tineri. Acesta după un semn al polițaiului, fu înlăturat și *oprit de a dansa*.

2) In regimentul XV de dorobanți sunt încuibaiți un număr măricel de antisemiți. Când se apropie vre-un evreu pentru afaceri este luat în rîs, dacă nu bătut. Zilele trecute un tânăr K... viind acolo cu probe de săpun fu luat în rîs și apoi lovit de un d. căpitan (A... C...). Soldații evrei n'au tocmai zile bune.

3) Șeful oficiului postal din *Pașcani* pare a fi antisemit în toată puterea cuvântului. O chitanță pentru locuri în diligență îmi probează aceasta. V'o alăturez aci :

Chitanța

No. 270

„Primit de la 3 *Jidanii* taxa locului 1, 2, 3, diligența din *Pășcani* până *Neamț*. Valabil pentru curs din $\frac{8}{3}$ etc.“

Semnat : *Nedescifrabil*.

Ei, vă place? Cum se vede evreii din Pășcani nu se pot tocmai bucura de achizițiunea făcută în persoana acestui domn.

Primiți etc.

Petrică.

CRONICA EXTERNA

Austro-Ungaria

Viena. Joi, la $12/24$ Martie c. a avut loc un serviciu divin funebru în memoria ne-uitatului *Iosef de Vertheimer*, fost președinte al Comunității și al alianței Israelite cât și al mai multor societăți filantropice din Viena. Membrii cei mai de frunte ai Comunității au asistat la această slujbă. Predica de ocaziune a ținut-o Dr. A. *Iellinek*.

O asemenea slujbă funebră a avut loc a doua zi și la școala de copii mici, fondată de repausatul Wertheimer; între asistenți s'au observat consilierul intim baronul de *Hye*, cavalerul de *Goldschmidt* ș. a.

Memoria merituosului bărbat s'a serbat într'un mod solemn și prin alte Comunități Israelite din Austro-Ungaria, așa la Budapesta, Lemberg, etc.

Germania.

Berlin. Academia regală de științe a ales în ședința sa de la 10 Martie a. c. pe profesorul limbelor orientale la academia din *Milano*, *Graziadio*, *Isaia Ascoli*, ca membru corespondinte al secțiunii filosofico-istorice.

Anglia.

În luna Iulie a. c. se va întruni la Londra un congres internațional, care se va ocupa cu cestiunea alcoolismului din punctul de vedere sanitar, ethnic și legislativ. Între delegații Angliei se află pe lângă arhi-episcopii din Canterbury și Armagh, cardinalul Manning și marele rabin dr. *Adler*.

ȘTIINȚA, LITERATURA ȘI BIBLIOGRAFIA

SECTA SAMARITANILOR ÎN TIMPUL NOSTRU

În partea spre sud-vest din orașul *Nabulus* (Șomron) locuiesc cei din urmă descendenți ai Samaritanilor, atât de puternici în vechime.

Ei numărau la 1874 încă, 135 suflete, dintre cari erau 28 părechi căsătorite, 10 văduve în vârstă înaintată, 49 fătăi și băeți și 20 fete tinere, dintre cari însă multe erau deja logodite. Singura sinagogă a lor e azi o căsuță mică și fără podoabă. O scară de piatră conduce într'o curte, în care crește un chitru isolat. De ți-ai scos încălțămintele, ai voie să treci prin portalul boltit și să calci pragul sfințitei sinagogi. Aceasta 'și primește lumina de sus, de prin tavanul boltit. În partea spre sud-est, ce este în direcțiune spre sanctuarul de pe muntele Garizim, este un loc, despărțit printr'o mare perdea, în dosul căreia numai preoții pot intra. Aceasta constă din pânză albă de Damasc, împodobită cu broderia grea, care, fără îndoială, s'a făcut în veacul al 16-lea, având însă după Samaritani o vechime cu mult mai mare.

Odoarele ce le ascunde această perdea înaintea curioșilor, ba chiar înaintea credincioșilor, sunt pe lângă alte comori literare. trei exemplare ale cărților samaritene ale lui Moise, dintre care unul, după o inscripțiune falsificată, ar fi fost scris de Abișua, strănepotul lui Ahron. Aceste vestite sulari de legi, cea mai mare sfințenie a Samaritanilor, se păstrează într'un cilindru de argint aurit, care e împărțit în trei părți, ce se închid și se deschid prin niște cărligi. Cilindrul gravat din afară arată dintr'o parte cortul sfint cu sicriul legământului, cu altarele, cu sfeșnicii, cu trîmbițele și cele-l-alte vase sfinte, împreunate cu inscripțiuni explicative. Oamenii competenți consideră cutia de o lucrare venețiană din secolul al patru-spre-zecilea, ori al cinci-spre-zecilea, pe când Samaritanii i atribue natural o vechime cu mult mai mare. Cât privește sularile, ele constă din piele tăbăcită de capră cu lungime de 0,65 și cu lățime de 0,36 metri. De la început fiind bine legate, ele sunt acuma în multe locuri rupte și cărpite cu pergament de diferite feluri.

Această sfințenie se arată Comunității, o singură dată pe an într'o adunare serbătorească, prin marele preot și ajutoarele sale. Toată mulțimea, bătrânii și tinerii, se apropiă de ea, spre a săruta acea parte a ei, pe care e scrisă bine-cuvântarea lui Ahron. Nu trebuie să ne mirăm, dacă literile se șterg din an în an în acest loc! După această închinăciune sularile sunt iar băgate în cutia lor, învelindu-se într'un acoperemânt roșiu, de atlas împodobit cu litere brodate aurite.

La anul 1856 era capul Samaritanilor Șelama el-Kahin, care stătuse în relațiuni cu Sylvestre de Sacy, om frumos în etate de 73 ani. El era foarte versat în doctrinele samaritene și avu influență mare nu numai asupra comunității sale proprii, dar și asupra mul-

tora de altă credință, fiind-că se zicea despre el că ar poseda cunoștiințe cabalistice. El avea de ajutor pe Amram, nepotul și fiu său adoptat care, devenind la 1857 urmașul său, a funcționat ca mare preot până în anul 1875. Murind fiu săi înaintea sa și fiind moștenitorul său cel mai de aproape, vărul său Iacob, încă flăcău în vârsta de 14 ani, Amram se temu că familia sa se va stinge și Comunitatea sa va rămâne fără preot. Cu consimțământul femeii sale se decise dar la o a-două căsătorie, ce e permisă în atari împrejurări după legea Samaritenilor. Nu mult după aceea era mare bucurie în casa lui Amram și în toată Comunitate, căci i se născuse un fiu, pe care l'au numit Isaac. La anul 1875 i-a urmat frumosul său văr Iacob.

Greutățile, ce se opun conducerii micii Comunități, devin din an mai mari. Raporturile de proprietate și prescripțiunile relative la căsătorii sunt subiectul preocupățiunii lor zilnice, fiind între dânșii în tot-de-a-una mai mulți bărbați de cât femei. Cu toate că ei se încuscesc numai între dênșii, Samaritanii sunt în general cu minte, înalți, sănătoși și frumoși, cusururi corporale se ivesc a rare ori.

În timpul serbătoarei *azimelor* de la 14 până la 21 Nisan, Samaritanii și închid, de e posibil, casele lor și locuiesc prin corturi, ce și întind într'un semicerc, pe un platoū apărat de desubtul muntelui Garizim. Câte o-dată ei emigrează acolo cu câte-va zile înaintea Paștelor, mai des însă stau pe munte numai două zile spre a serba Paștele de seară până noapte.

Scena acestei *cine* păstrată din antichitate e o terață de deasupra locului pentru taberă. Către apunerea soarelui toate sunt aci pregătite. Două cazane pline cu apă sunt așezate deasupra unei gropi în care arde un foc făcut cu măracini, cu câți-va pași mai în sus se înfirbântează o groapă rotundă și profundă în așa mod că ea poate servi de cuptor.

În apropierea groapei, la un loc țărnut cu pietre se așează 12 bărbați îmbrăcați cu îmbrăcăminte albă și turbane și rostesc diferite rugăciuni, îndreptându-și fața către sanctuarul după muntele Garizim. Înaintea lor stă ajutorul preotului observând sfârșitul soarelui. Din când în când recitează unele pasaje din istoria primelor Paști, în urma lui stau spectatorii, pe când bătrânii Comunității înconjoară pe marele preot, care șade de o parte pe pământ. După câte-va minute se înfățișează șeșe ori șapte tineri îmbrăcați în alb dintre care fie-care are câte un miel, „potrivit cu numărul sufletelor,” cari vor să serbeze *jertfa de Passah*. Până în ultimul timp au avut trebuință de șapte miei. Tinerii se așează în apropierea groapei rotunde, înaintea unui mic grup compus din femei și copii.

În momentul, în care soarele dispare dindărătul munților, se scoală marele preot și spune cu voce tare de trei ori bine-cuvântarea repetând apoi cuvintele: „Și toată adunarea comunității lui Israel să o junghie către seară” (Exod. 12,6.) Casapii stau gata cu cuțitele lor și, perzându-se din ce în ce în aer aceste cuvinte, toți miei se taie de odată. Cei doi-spre-zece bărbați se apro-

piă acuma citind capul al două-spre-zecelea din cartea a-doua a lui Moise, la versul al șaptelea se opresc nițel, până ce părinții Comunității 'și-au muiat degetele în sângele mieilor, făcând cu el un semn pe fruntea copiilor lor. Acuma se toarnă apa fierbinte din cazane asupra animalelor de sacrificiū, spre a depărta ușor lâna de pe piele. Făcându-se această cu mare curățenie, se cercetează fie-care miel cu grijă, dacă nu are vr'o greșală pe el. Picioarele d'înainte din dreaptă și măruntaele depărtându-se sunt arse împreună cu lâna. Mieii fiind bine sărați se pun pe frigare, băgându-se așa în cuptor înferbîntat. Asupra gurei se dă apoi un grilaj de lemn îngrămădindu-se pe acesta pământ umezit spre a strînge căldura.

Intru aceasta marele preot ofere membrilor Comunității turte nedospite împreună cu ierburi amari. După aceea toți asistenții se retrag spre a dormi, afară de cei 12 bărbați îmbrăcați în alb cari, întorcându-se la locul lor înăuntrul cercului de piatră 'și fac rugăciunile la lumina lunei, când către miezul nopții sculându-se toți și scoțându-se în prezența tuturor bărbaților Comunității mieii din cuptor, cari se aduc acuma la locul țermuit de pietre. Mieii sunt mâncați aci „în toată graba“, „încingându-și fie-care bărbat coapsele și ținându-și toegele în mână.“

In acest mod se serbează aci în fie-care an cina sêrbătorească de sacrificiū al Paștelor. de mica Comunitate a Samaritanilor, după datinele vechi ale Israelitilor.

Ebers und Guthe, Palaestina I.
pag. 262—266.

V A R I E T A T I

Drumont-evreu! Acesta este titlul unui articol al d-lui Abraham Dreyfus în *Gil-Blas*, ziar parisian:

„E jidov. Imi pare foarte rău pentru coreligionarii mei și pentru mine, dar este evreu. Intei și intei are tipul. Vezutu-i-ati portretul in ziarele ilustrate? In cat me privește, m'a isbit grozav când l'am vezut pentru intăia oară la devantura unui kiosc. Acea barbă neagră, acei ochelari, era chipul leit al fostului meu profesor de limba ebraică.“

„Și numele este caracteristic. Fără a avea știința d-lui Michel Bréal. și ținându-ne de sistemul întrebuintat de însuși d. Drumont pentru cercetările sale etimologice, cste ușor de recunoscut că acel nume nu este de origină francesă. E tot ce poate fi mai german. Unul din prietenii mei, care a stat în Mayența, mi-a probat acesta într'un mod peremptoriu. Iată cum:

„Era altă dată în *Judengasse* (strada Jidovilor) o prăvălie de optician cu insemnă (enseigne) „la Trei-Luni“. Astă însemnă devenise, cum se întâmplă adesea, supra-numele negustorului; era numit moș Trei-Luni; în nemțește *Drei Mond*. Urmașii bătrânului păstrară bine înțeles acest nume, care, print'o corupțiune lesne de observat, se schimbă în *Drimont* și apoi *Drumont* când veniră să se stabiliască în Franța.“

SUMARUL REVISTELOR

Economia națională No. 11 anul IX coprinde : Protecționism agricol în Europa.—Raport asupra proiectului de lege privitor la convențiunea comercială între România și Germania.—Camelina.—Băuturile spirtoase.—Chimia pământului.—Bibliografie.—Prețul produselor în portul Brăila.—Banca națională a României.

Gazeta Săteanului No. 4 anul IV coprinde : Rîul Doamne cu munții și comunele din jurul său.—Cea mai nouă mașină de spălat și scurs untul.—Afacerea C. F. Robescu.—Fleva.—Locuințele animalelor domestice.—Speciile cunoscute și descrise din familia Antilopelor.—Câte-va pluguri neintroduse încă în România.—Agricoltura.—Câte-va legume pentru cunoștințe etc.

A V I S

Rugăm pe abonații noștri să se grăbească a ne achita abonamentul. Mijlocul cel mai simplu este un mandat postal adresat : Redacțiunei «Revistei Israelite», strada Mircea-Vodă No. 12.

A D A O S.

În traducerea din „*La Republique Française*“ intitulată „**Peregrinus sine civitate**, s'a sărit din eroare cuvintele următoare la pag. 125, după r. 26 d. s. în j.

„Am văzut cum anul trecut s'a expulzat mai mulți ziaristi evrei a căror culpabilitate era că aū cerut ameliorarea soartei coreligionarilor lor“.

COLECȚIUNEA ANULUI I

A

„REVISTEI ISRAELITE“

un volum de aproape 800 de pagini conținând articole privitoare la situația Evreilor, recenziuni, acte istorice, și diverse alte notițe importante, se găsește de vânzare la administrațiunea «*Revistei*» cu prețul de 14 l. n.

CHESTIUNEA ISRAELITA

DUPA DOSARUL PROCESULUI «ROHLING-BLOCH»

de **Dr. IOSEPH KOPP**

Tradusa de d-nu S. I. GROSSMAN (Iași)

Prețul unei broșuri este 2 lei. n. — Se poate procura la Tipo-litografia H. Goldner — Iași.

Populär-Wissenschaftliche *Monatsblätter*, zur Belehrung über das Judenthum für Gebildete aller Confessionen, Organ des Mendelssohn-Vereins in Frankfurt a. M., herausgegeben von *Dr. Adolf Rühl*, Preis 6 Mk. — 3 fl. ö. W. — 2 Rubel, u. frühere Jahrgänge kosten 4 Mk.

UN PROFESOR din școala „Jacob și Carolina Löbel“ dispunând de câte-va ore libere pe zi aduce spre cunoștința părinților, cari vor să mediteze copiii lor în limbele ebraică și germană. Asemenea primește copii interni când pe lângă meditație vor primi educațiunea cea mai bună după regulile pedagogiei moderne.

A se adresa la redacțiunea acestui ziar.

Un student dispunând de câte-va ore libere pe zi, caută o meditație de clasele primare sau liceale. A se adresa la redacțiunea acestei Reviste pe adresa: *Xenofon*